

for Jernbanen, er indlysende. See vi nu hen til Fremtiden, da er der ved Nyemølle en saa overordentlig stor Vandkraft, at medens Vandværkerne uafbrudt fortsætte deres Gang, saa stiger Vandet i den Grad, at de halve Døgn gjennem ved et større Værk maae lade det løbe ubenyttet væk, og der er Sandsynlighed for, at der tidligt eller seent maa komme Fabrik-anlæg paa dette Sted. Vel er det saa, at der paa disse Egne er et større Areal i Forhold til Hartkorn, men der gives ogsaa et større Antal Individer pr. Tønde Hartkorn, end i de bedre Egne. Jeg skal fremhæve, at paa Østfyklintien mellem Horsens og Aarhus findes der efter Folketællingen 1850 i forstjellige Landfogne, saasom Hansted, Tranberg, Ørritslev, Torriib, Vitved, kun $2\frac{1}{2}$ til $3\frac{1}{2}$ Individer pr. Tønde Hartkorn, medens der i Sognene Nye, Søndervisning, Them, Linaa findes 4 til 7 Individer pr. Tønde Hartkorn. Udstykningen er i stærk Tiltagen, ligesom ogsaa Befolkningens Fremvæxt netop i disse Egne vil blive fremmet ved en Jernbane. Naar en Jernbane gaaer igjennem en Søfjødstads naturlige Opland, kan jeg ikke Andet end fastholde, at der bør være Sidebaner til Kjøbstæderne. Landcommunerne maae her betale Afgift for de Grundelendomme, der have den Ulempe, som Banen fører med sig, med Hensyn til at komme til deres Jorder og den Kjøbstad, de daglig skulle have gjensidig Samfærdsel med. Dette vil blive Tilfældet med Horsens; denne By befales stadigt med Damp- og Seilflibe og har betydelig Handel, og jeg maa derfor fastholde, at der til tredie Behandling stilles Forslag om, at denne By faaer en Sidebane, selv om det kun skulde blive en Hestebane. Efter den høitærede Ministers Udtalelser vil der neppe være Haab om, at Forslagene Nr. 4 og 5, hvoraf jeg selv er Medstiller, ville vinde Majoritet, og hvis det ikke bliver Tilfældet, maa jeg bede det ærede Things Fleertal at slutte sig til Forslaget under Nr. 7, for at dette da kan blive Gjenstand for nærmere Forhandling.

Müller: Saa snart jeg hører Paaastande fremsatte, spørger jeg ikke, om de ere komne fra En, der muligviis kan antages at have Indsigt i Sagen eller ikke, om det er en sag-

kyndig eller rettere sagt sagkyndig Mand eller ikke, men lader mig det være magtpaa-liggende at besvare mig selv, hvilken Styrke det Fremførte kan have. Saaledes er der fremkommet nogle Anskuesser med Hensyn til Betragtningen af denne Sag, som jeg ikke kan lade henstaae uimodsagte, og det er navnlig fra et geistligt og et andet æret Medlem, angaaende de militaire Forhold. Naar en æret Rigsdagsmand her foran (Gad) sagde, at en Rigsdagsmand bagved havde ladet falske Ord om, at han ikke betragtede Østbanen som særdeles i Besiddelse af Fordele med Hensyn til vort Forsvarsvæsen, da skal jeg vedkjende mig, at det ganske rigtigt er mig. Jeg holder mig overbeviist om, at denne Baneretning ikke har nogen som helst Fordeel i militair Henseende. Den ærede Rigsdagsmand for Anders Aants 2den Valgkreds (Klee) yttrede igaar, at Østbanen var faylig, fordi en indtrængende Fjende derved lettere kunde trænge ind i Sylland og udbrede sig sammesteds. Jeg troer egentlig ikke, at Faren ligger saameget i den Omstændighed, at en Fjende kan hurtigere trænge ind, som i den Omstændighed, at vi ikke have de fornødne Modstandsmidler ved Haanden; thi dersom en Fjende henflyns-løs skulde kjøre paa Jernbane op i Sylland, uden at ændse os eller vore Forsvarsmidler, maatte han have en formodentlig begrundet Ringeagt for os. Men det er bekiendt, at saasnart man har en Fjende over for sig, af hvem man Intet har at befrygte, kan man gjøre og lade hvad man vil. Fjenden kan gaae ad Øst-, Vest- eller ad Midt-Banen, om de vare til, og man har dog Intet at befrygte i saa Henseende. Den ærede Rigsdagsmand yttrede ogsaa, at en Bane fra By til By vilde bringe Armeen bedre i Forbindelse med Søforsvaret, men jeg maa atter her, hvor naturlig den fremsatte Paaastand end maa synes for den sandse-lige Betragtning af Sagens Forhold, paa det Bestemteste udtale en modsat Mening. Naar en Fjende ad en Østbane vilde trænge ind i Sylland, hvad maatte han da gjøre for ikke at exponere sig? Han maatte besætte de til Landgang meest skikkede Steder, det forstaaer sig, og saaledes var det ogsaa i sidste Krig Tilfældet med Fredericia, som, da den ikke kunde besættes af Fjenden, maatte han saameget som muligt sørge